

Протокол № 145
засідання Науково-методичної ради з питань охорони культурної спадщини
Міністерства культури України

27.12.2019

м. Київ

Присутні члени Науково-методичної ради (15): Биков І.Ю., Бондар Г.В., Віхарев М.В., Івакін В.Г., Кармінський А.М., Карпенко Л.В., Крилова Г.А., Криштоп Т.В., Осиченко Г.О. (присутня з п. 5 порядку денного), Лосицький Ю.Г., Маніфасова Т.Г., Тимкович В.Ю., Товбич В.В., Цяук Л.І., Шулешко І.В.

Відсутні члени Науково-методичної ради (5): Бевз М.В., Биков О.В., Куделін А.Є., Ревський І.С., Титова О.М.

Присутні на засіданні Науково-методичної ради: Тарасенко Ю.М., Гричина Н.А., Шуйська І.М., Ткаченко Т.О., Діхтяр Я.Я., Майстерчук Т.П., Рудник О.В., Полонська Т.А., Куковальська Н.М., Ковальська О.Є., Трофимчук С.М., Кириленко В.В., Никоряк О.Д., Томілович Л.В., Єрзіна І.В., Купрієнко Д.В., Масюк Ю.М., Бородич Л.В.

Головував: Тимкович В.Ю. (голова ради).

Протокол вела: Крилова Г.А. (відповідальний секретар).

Науково-методична рада з питань охорони культурної спадщини Міністерства культури України під час чергового засідання 27.12.2019 року розглянула такі питання порядку денного (див. Додаток № 1).

Відкрила засідання Фоменко С.В. (перший заступник Міністра культури України): представила нових членів НМР та зазначила, що наукові рекомендації та пропозиції висловлені членами НМР щодо розроблення основних напрямів розвитку охорони культурної спадщини та обговорення найважливіших програм, проектів з питань охорони культурної спадщини є важливим фактором при формуванні та реалізації державної політики у сфері охорони культурної спадщини Міністерством культури України.

1. Обрання голови ради із числа членів НМР шляхом відкритого голосування присутніх членів ради простою більшістю голосів.

Ухвалили рішення: Обрано голову Науково-методичної ради - Тимковича Василя Юрійовича.

2. Обрання заступника голови ради із числа членів НМР шляхом відкритого голосування присутніх членів ради простою більшістю голосів.

Ухвалили рішення: Заступником голови Науково-методичної ради залишається – Кармінський Анатоль Маркович.

Затвердили регламент засідання в частині надання доповідачу 10-15 хвилин на доповідь («ЗА» - одногосно).

3. Проектна документація «Реконструкція Пейзажної алеї у Шевченківському районі» м. Київ.

Замовник: Комунальна корпорація «Київавтодор».

Розробник: КП «КИЇВМІСЬКРОЗВИТОК».

Доповідач від НМР: Кармінський А.М.

Доповідач від розробника: Шуйська І.М.

Виступили: Шуйська І.М., Тимкович В.Ю., Маніфасова Т.Г., Биков І.Ю., Віхарев М.В., Товбич В.В., Бондар Г.В., Куковальська Н.М., Кармінський А.М., Шулешко І.В.

Ухвалили рішення:

3.1. Представлений проект рекомендувати Міністерству культури до погодження за умови врахування зауважень, висловлених членами НМР до матеріалів:

- по тексту проектної документації необхідно вилучити посилання на нормативні документи, що втратили чинність, натомість зазначити діючу нормативну базу;

- оскільки на розгляд подано тільки - Том 1 (Пояснювальна записка. Генеральний план) проектної документації, рекомендуємо надати МКУ для ознайомлення матеріали проекту у повному обсязі (том 2-10);

- початку проведення будь-яких земляних робіт повинні передувати попередні археологічні дослідження;

- враховуючи архітектурно-містобудівну та історичну значимість території спроектоване декоративне вирішення ліхтарів та перил потребує суттєвого доопрацювання для більшої узгодженості з оточуючими будівлями та ландшафтом;

- Том 1 не завірений підписами: директора КП «Київміськрозвиток», ГАП та не скріплений печаткою.

«ЗА» - 7 (Віхарев М.В., Бондар Г.В., Биков І.Ю., Тимкович В.Ю., Цяук Л.І., Криштоп Т.В., Крилова Г.А.)

«ПРОТИ» - 0.

«УТРИМАВСЯ» - 7 (Івакін І.Г., Кармінський А.М., Карпенко Л.В., Лосицький Ю.Г., Маніфасова Т.Г., Товбич В.В., Шулешко І.В.)

Наступні зауваження є актуальними та вагомими, проте для Міністерства культури, враховуючи повноваження та компетенцію, носять більш інформаційний характер.

Опрацювання матеріалів проведено рецензентом (Кармінський А.М.):

- підставою для проектування є розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 08.05.2018 № 769 «Про реконструкцію Пейзажної алеї у Шевченківському районі». Розпорядження містить посилання на статті Закону України «Про дорожній рух» та Закону України «Про автомобільні дороги», що спонукає до питань коректності наданої на розгляд проектної документації, яка не містить завдання, що спрямовані на означений напрямок;

- пункт 3.5 означеного розпорядження зобов'язує дотримуватись Правил благоустрою міста Києва, затверджених рішенням Київської міської ради від 25 грудня 2008 року № 1051/1051, однак пунктом 2.2 цих Правил «алеї» до об'єктів благоустрою міста не належать, а до елементів благоустрою (відповідно до пункту 2.3.1) належить тільки покриття алеї. Пунктом 2.1.2 Правил передбачено реконструкція саме об'єктів комплексного благоустрою;

- завдання на розробку проектно-кошторисної документації містить ряд суттєвих зауважень, а саме:

1) в пункту 11 зазначено, що передбачені гідрогеологічні вишукування, проте (ДБН А.2.1-1-2008 (пункт 1.5)) інженерно-гідрогеологічні вишукування є складовою комплексних інженерно-геологічних вишукувань або розробляються окремо;

2) на стор. 29 «Пояснювальної записки» приведені дані висновку про інженерно-геологічні вишукування без визначення «комплексні», тобто без гідрогеологічних вишукувань, а це є порушення пункту 4.1 ДБН А.2.2-3-2014, яким не допускається розроблення проектної документації без уточнення раніше виконаних інженерних вишукувань;

3) пункт 13 повинен визначати основні архітектурно-планувальні вимоги і характеристики запроєктованого об'єкта, проте його зміст абсолютно не містить означене. Натомість вказано: передбачити встановлення урн для сміття архітипу відповідно до розпорядження КМДА від 28.03.2018 № 520, яким визначено два «архітипу», проте проектом пропонується 8 (з вказанням виробника);

4) вимога пункту 16.2, стосовно розроблення схеми генерального плану у декількох варіантах та визначення остаточного оптимального, не виконана;

5) пункт 16.3 (вимога попередніх погоджень проектних рішень з усіма зацікавленими організаціями) протирічить статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та наказу Мінрегіону № 4/5, яким таке погодження заборонено;

6) вимога (пункт 19) виконання благоустрою прилеглої території з урахуванням архітектури навколишньої забудови не відповідає чинному законодавству;

7) пункт 30.ІІ.8 - комплексної державної експертизи не існує (вона не передбачена чинним законодавством);

8) пункт 30.ІІІ.2 - ремонт перекриття над сходами та сходів на нижній ярус біля будинку № 20 по вул. Велика Житомирська в текстовій та графічній частинах проекту не передбачений;

9) пункт 30. ІІІ. 5 - див. зауваження до пункту 19;

10) пункт 30.ІІІ.6 – заходи щодо захисту прилеглих будинків і споруд від руйнації проектною документацією не передбачені;

11) пункт 30.ІІІ.22 – заходи для вільного пересування людей з інвалідністю не передбачені біля сходів;

- у проекті (Том 1) не виконані технічні умови СУППРу (далі – ТУ), а саме оцінки стійкості схилу прилеглої до алеї з визначенням зсувних навантажень;

- у складі проекту надані два ТУ Київводоканалу від 10.10.2019 на водопостачання і каналізування об'єкта, але, відповідно, без витрат на господарчо-побутові, виробничі, протипожежні, поливальні потреби і наявності стічних вод. В зв'язку з цим проектом не передбачено будівництво зовнішні інженерні мережі водопостачання і каналізації;

- наказ Мінрегіону № 109 від 07.07.2011 (стор. 9) втратив чинність 06.11.2017 наказом Мінрегіону № 289 від 06.11.2017, який затвердив перелік об'єктів будівництва для проектування яких містобудівні умови та обмеження (далі – МУО) не надаються. У цьому переліку відсутня реконструкція алеї. Таким чином наданий проект потребував (вихідні данні) МУО;

- об'єкт реконструкції не має адреси і не має прав на користування землею для проектування і реконструкції Пейзажної алеї;

- рекомендуємо об'єкт будівництва визначити так: «влаштування історико-рекреаційної зони (стор. 23) на території, обмеженої кромкою північного і західного схилу Старокиївської гори і охоплює частину схилу, з південного та східного боків обмежену прибудинковими територіями будинків парних боків вулиць Великої Житомирської і Володимирської».

Пейзажна алея – пішохідна доріжка з можливістю автомобільного проїзду пожежних, прибиральних та снігоприбиральних автомобілів;

- на стор. 25 зазначено, що упродовж 2000-2010 років на Пейзажній алеї було реалізовано низку нових, не передбачених первинними задумами, ініціатив та проектів. Наслідком цих перетворень є розгляд генерального плану розпланування на архітектурно-містобудівній раді для професійної оцінки всієї території;

- у висновку про інженерно-геологічні вишукування (стор. 29) звернути увагу на те, що на ділянках утримуючих підпірних стін можливе утворення баражного ефекту. Зважаючи на це, слід передбачити у проекті обстеження усіх підвальних приміщень;

- неможливо реалізувати складову основної ідеї проекту щодо збереження історично утвореного планування, яке розробив архітектор А.М. Мілецький (підрозділ 2.1 на стор. 31);

- у підрозділі 2.3 «Заходи з благоустрою території» (стор. 33) відсутні громадські вбиральні, що є порушенням ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій території». Зокрема, не визначається пункти продажу мінеральних вод, морозива тощо;

- термін «архітектурна стіна» (стор. 34) не передбачений чинним законодавством і державними нормами;

- у підрозділі 2.5 «Заходи з озеленення території» відсутнє озеленення обабіч пішохідної доріжки, що є характерною ознакою саме «алеї»;

- розділ 4 «Зовнішні мережі водопостачання, системи автоматичного поливу та дощової каналізації» не передбачає водопровідних мереж, а полив передбачається з не визначеного автономного джерела та поливальних машин, але з цим важко погодитись;

- у складі проекту йдеться про заміну покриття алеї, доріжок, території. Однак, на креслені «Розрізи і конструкції покриття» вказано повну заміну дорожнього покриття (пилена бруківка, основа з бетону 120 мм, армованого сіткою і ущільненого ґрунту).

4. Науково-проектна документація «Визначення меж та режимів використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра».

Замовник: Національний заповідник «Софія Київська». Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.

Розробник: Український державний науково-дослідний та проектний інститут «УкрНДІпроектреставрація».

Доповідач від розробника: Цяук Л.І.

Виступили: Цяук Л.І., Куковальська Н.М., Ткаченко Т.О., Віхарев М.В., Маніфасова Т.Г., Діхтяр Я.Я., Биков І.Ю., Тимкович В.Ю., Кармінський А.М., Лосицький Ю.Г.

Додаткова інформація: представлену на розгляд науково-проектну документація розглянуто та схвалено (протокол № 1 від 15.11.2019 року) на спільному засіданні Науково-реставраційних рад Національного заповідника «Софія Київська» та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Ухвалили рішення:

4.1. Межі буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра, визначені науково-проектною документацією «Визначення меж та режимів використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», схвалити та рекомендувати Міністерству культури до затвердження у встановленому законодавством порядку.

4.2. Встановлені режими використання буферної зони, визначені означеною науково-проектною документацією, відхилити.

4.3. Враховуючи суттєве підвищення показників допустимо граничної висоти новобудов і надбудов в буферній зоні (відповідно до затверджених наказом МКУ від 23.03.2017 № 233), матеріали доповнити візуальним сприйняттям (рекомендовано застосувати 3D моделювання під керівництвом Віктора Ширяєва) та представити матеріали на повторний розгляд НМР.

«ЗА» - 10.

«ПРОТИ» - 0.

«УТРИМАВСЯ» - 2.

Тимкович В.Ю. та Цяук Л.І. не брали участі в голосуванні у зв'язку з повідомленням про конфлікт інтересів.

ОКРЕМА ДУМКА Віхарєва М.В.: В зв'язку з суттєвим підняттям показника допустимо граничної висоти новобудов і надбудов в буферній зоні, подані на розгляд матеріали категорично відхилити.

5. Науково-проектна документація «Історико-архітектурний опорний план м. Гуляйполе Запорізької області з визначенням меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів».

Замовник: Гуляйпільська міська рада.

Розробник: ПОГ «Інститут культурної спадщини»
ВРОКСУ.

Доповідач від розробника: Томілович Л.В.

Доповідач від НМР: Шулешко І.В.

Виступили: Томілович Л.В., Кармінський А.М.,
Маніфасова Т.Г., Биков І.Ю., Шулешко І.В.

Ухвалили рішення:

5.1. Представлену науково-проектну документацію необхідно доопрацювати в робочому порядку відповідно до зауважень членів НМР та рецензента:

- робота виконувалась у 2016-17 рр., а на титулі зазначено рік виконання – 2016. Необхідно відкоригувати;

- відредагувати перелік нормативних актів, оскільки ДБН В.3.2-1-2004 «Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини», ДБН 360-92** «Містобудування. Планування та забудова міських і сільських поселень», втратили чинність;

- текст на с. 101: «Ярмаркову площу назвали площею Жертв Революції. У 1919 р., напередодні другої річниці Жовтневої революції, місто відвідав Г.І. Петровський. Він виступив на мітингу, що відбувся на центральній площі міста, з промовою, яку присвятив питаннями зміцнення радянської влади і більшовицької організації. В пам'ять цієї події площу Жертв Революції перейменували на площу Петровського» Ця подія вплинула на містобудівний розвиток населеного пункту або інші аспекти суспільного життя, що стосуються історико-архітектурного опорного плану? Якщо так, то про це потрібно написати, якщо ні – внести редакційні правки;

- зазначення на с. 102 місця та року поховання секретаря Гуляйпільського райкому компартії України П.В. Кутищева, як значимої для міста події видається недоречним;

- перелік пам'яток та об'єктів культурної спадщини - відкоригувати вживання термінів відповідно до поміток у тексті. Те ж саме в тексті, на с. 84, 94, 118;

- в альбомі фотофіксації підписи під фото не відповідають назвам пам'яток, тому їх важко ідентифікувати;

- будинок по вул. Соборна, 81 пропонується взяти на державний облік за видовою ознакою «історичний» у зв'язку з тим, що «В березні 1919 р. в цьому будинку зупинявся К.Є. Ворошилов, коли приїздив нагороджувати Н.І. Махна орденом Червоного Прапора» (с. 106). К.С. Ворошилов підпадає під дію закону «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

- текст на с. 121-122: «по завершенні археологічного дослідження ділянки культурного шару виявлені й залишені на місці фрагменти стародавніх будівель і споруд підлягають охороні як нерухомі пам'ятки культурної спадщини. У разі їх відсутності повністю вивчені ділянки археологічного культурного шару за рішенням центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини виключаються зі складу зон охорони археологічного культурного шару». Процедурні питання законодавчо не визначені. Текст треба відредагувати відповідно до ст. 15 Закону «Про охорону культурної спадщини»;

- для історичного ареалу розробниками встановлюється окремий режим використання, не пов'язаний з режимами використання зон охорони пам'яток, встановлених для м. Гуляйполе. Зважаючи на це, режим використання історичного ареалу необхідно прописати чіткіше, конкретизувавши положення стосовно допустимих меж містобудівних перетворень;

- на кресленнику «Зони охорони» рекомендується показати не тільки межі історичного ареалу, а й виділити кольором його територію.

5.2. Допрацьовану проектну документацію рекомендувати до погодження у встановленому законодавством порядку.

«ЗА» - одногосно.

6. Науково-проектна документація «Історико-архітектурний опорний план селища міського типу Опішня Полтавської області (з розробленням зон охорони пам'яток культурної спадщини)».

Замовник: Виконком Опішнянської селищної ради.

Розробник: ТОВ «ПОЛТАВА-ЕКОСЕРВІС».

Доповідач від розробника: Осиченко Г.О.

Доповідач від НМР: Товбич В.В.

Виступили: Осиченко Г.О., Товбич В.В.,

Кармінський А.М., Шулешко І.В.

Ухвалили рішення:

6.1. Межу історичного ареалу визначену в науково-проектній документації «Історико-архітектурний опорний план селища міського типу

Опішня Полтавської області (з розробленням зон охорони пам'яток культурної спадщини)», схвалити.

6.2. В робочому порядку доопрацювати представлені матеріали в частині:

- визначенні меж та режимів використання зон охорони, оскільки не встановлюються зони охорони навколо об'єктів, що поки ще не є пам'ятками. Межі та режими використання зон охорони цих об'єктів визначити окремою документацією після внесення їх у державний реєстр нерухомих пам'яток України;

- на кресленні 3 рекомендується на схемі «Сучасної функціонально-розпланувальної структури смт Опішня» – виділити окремим кольором території, що займають музей та його філії;

- на кресленні 4 «Архітектурно-просторова композиція» є технічна помилка – шар «Видові точки розкриття»(на панорами) змістився з пагорбів на схили та долини;

- на кресленнях 6 та 7 в таблиці «Перелік зон охорони історико-культурної спадщини смт Опішня Полтавської області» виправити назви зон ОЛ 1- ОЛ 4, як у тексті тому № 1, оскільки назви в такій редакції мають подвійний зміст (начебто ми встановлюємо зони охорони парків і скверів).

6.3. Представлену науково-проектну документацію рекомендувати до погодження після виправлення зауважень.

«ЗА» - одногосно.

Осиченко Г.О. не брала участі в голосуванні у зв'язку з повідомленням про конфлікт інтересів.

Голова ради

В.Ю. Тимкович

Відповідальний секретар

Г.А. Крилова

ПОРЯДОК ДЕННИЙ
засідання Науково-методичної ради з питань охорони
культурної спадщини Міністерства культури України

27.12.2019 о 10:00 год

м. Київ

1. Обрання голови ради із числа членів НМР шляхом відкритого голосування присутніх членів ради простою більшістю голосів.

2. Обрання заступника голови ради із числа членів НМР шляхом відкритого голосування присутніх членів ради простою більшістю голосів.

3. Проектна документація «Реконструкція Пейзажної алеї у Шевченківському районі» м. Київ.

Замовник: Комунальна корпорація «Київавтодор».

Розробник: КП «КІЇВМІСЬКРОЗВИТОК».

Доповідач від НМР: Кармінський А.М.

4. Науково-проектна документація «Визначення меж та режимів використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра».

Замовник: Національний заповідник «Софія Київська». Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.

Розробник: Український державний науково-дослідний та проектний інститут «УкрНДІпроектреставрація».

5. Науково-проектна документація «Історико-архітектурний опорний план м. Гуляйполе Запорізької області з визначенням меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів».

Замовник: Гуляйпільська міська рада.

Розробник: ПОГ «Інститут культурної спадщини» ВРОКСУ.

Доповідач від НМР: Шулешко І.В.

6. Науково-проектна документація «Історико-архітектурний опорний план селища міського типу Опішня Полтавської області (з розробленням зон охорони пам'яток культурної спадщини)».

Замовник: Виконком Опішнянської селищної ради.

Розробник: ТОВ «ПОЛТАВА-ЕКОСЕРВІС».

Доповідач від НМР: Товбич В.В.

Додаток 2
до протоколу НМР від 27.12.2019 № 145

Окрема думка члена НМР - Кармінського Анатоль Марковича щодо питання № 4 відповідно до порядку денного (додаток № 1 до протоколу № 145 від 27.12.2019): «Науково-проектна документація «Визначення меж та режимів використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра»:

Межі буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», необхідно привести у відповідність до частини другої статті 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» де визначено, що з метою забезпечення збереження видатної універсальної цінності об'єктів всесвітньої спадщини **навколо них** встановлюються буферні зони, про затвердження яких центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, в установленому порядку інформує Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Додаток 3
до протоколу НМР від 27.12.2019 № 145

Окрема думка члена НМР - Маніфасової Тетяни Григорівни щодо питання № 4: Науково-проектна документація «Визначення меж та режимів використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», відповідно до порядку денного (додаток № 1 до протоколу № 145 від 27.12.2019):

Вимоги режиму використання буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», **необхідно узгодити з режимами використання пам'ятки історії та ландшафту** місцевого значення «Історичний ландшафт Київських гір і долини р. Дніпра».